

Inleiding

Thuiswinkel.org reageert graag via deze internetconsultatie op de implementatiewet van de herziene richtlijn consumentenkrediet (CCDII). Als belangenbehartiger van de Nederlandse e-commercesector vertegenwoordigen wij zowel het mkb als het grootbedrijf. In deze reactie brengen wij onze zienswijze naar voren op onderdelen van de interpretatie en nationale vertaling van de CCDII. Ook signaleren wij waar behoefte bestaat aan nadere toelichting en tijdige invulling van nog niet uitgewerkte bepalingen. Daarbij hebben wij bijzondere aandacht voor de beginselen van proportionaliteit en doelmatigheid.

Thuiswinkel.org onderschrijft nadrukkelijk het belang van verantwoorde kredietverstrekking en –verlening. Wij steunen het streven van deze richtlijn om betere waarborgen te creëren tegen problematische schulden en overkreditering. De CCD II is echter nog niet de oplossing. Er is een gezamenlijke aanpak nodig tussen retailers, BNPL-aanbieders, overheden en banken om educatie en voorlichting te bieden over achteraf betalen bij gebruikers, zodat schuldsituaties worden voorkomen. Daarnaast moeten webshops groot en klein zelf kunnen beslissen of zij een achteraf betaalmethode aanbieden. Nu worden zij door de wet [artikel 7:26 lid 2 BW] min of meer gedwongen een achterafbetaalmethode aan te bieden.

Tegelijkertijd constateren wij dat de voorgestelde implementatie juridisch en praktisch zeer complex is, mede door de samenloop van bepalingen uit de Wet op het financieel toezicht (Wft) en het Burgerlijk Wetboek (BW), en door uitzonderingen op de vergunning- en registratieplicht. Voor e-commercepartijen is het dan ook essentieel dat er tijdige, duidelijke toelichting en praktische handvatten komen. Alleen dan kunnen webwinkels en andere spelers binnen de sector zich adequaat voorbereiden en voldoen aan de nieuwe verplichtingen.

1. Juridische kwalificatie als kredietbemiddelaar

Thuiswinkel.org is van oordeel dat een webwinkel die zelf ‘koop nu, betaal later’-diensten aanbiedt of samenwerkt met een derde partij om dergelijke diensten beschikbaar te stellen **geen** kredietbemiddelaar is conform de definitie van kredietbemiddelaar BW 57 lid 1 onder f. Daarin staat namelijk dat een kredietbemiddelaar een natuurlijk persoon of rechtspersoon is die niet optreedt als kredietgever of notaris en die niet enkel een consument direct of indirect met een kredietgever in contact brengt, en die in het kader van zijn bedrijfs- of beroepsactiviteiten tegen een vergoeding in de vorm van geld of een andere overeengekomen financiële beloning: 1° aan consumenten kredietovereenkomsten voorstelt of aanbiedt; 2° consumenten bijstaat bij de voorbereiding van het sluiten van kredietovereenkomsten anders dan bedoeld onder 1°, of 3°. namens de kredietgever met consumenten kredietovereenkomsten sluit. Er bestaat een discrepantie tussen de definitie in het BW en de Wft, die de voorwaarde tegen een vergoeding niet kent.

Daarnaast plaatsen wij vraagtekens bij de uitleg in de Memorie van Toelichting waarin wordt gesteld dat er ook sprake kan zijn van bemiddelen in krediet, en daarmee van een kredietbemiddelaar, indien de bemiddelaar geen expliciete beloning ontvangt, maar wel economisch voordeel geniet uit de bemiddelingsactiviteiten. Allereerst wordt hier BW 7:26 vergeten, wat de facto betekent dat webwinkels verplicht zijn een BNPL-oplossing aan te bieden om te voldoen aan het verbod op verplichte vooruitbetaling van ten minste 50%. Tevens mogen zij hiervoor geen kosten in rekening brengen bij de consument, zoals geïllustreerd in de tabel op pagina 30 en

31 van de Memorie van Toelichting. Hierdoor dienen alle webshops BNPL aan te bieden en bestaat er dus géén economisch voordeel. Daarnaast merken wij op dat een transactie via een ‘koop nu, betaal later’-dienst doorgaans aanzienlijk duurder is dan bijvoorbeeld een iDEAL-betaling. Thuiswinkel.org betoogt daarom dat, de veronderstelling dat het aanbieden van een BNPL-dienst per definitie een economisch voordeel oplevert, een vergaande interpretatie is die naar onze mening niet strookt met de tekst van de CCDII.

In het licht van het doelmatigheidsbeginsel vragen wij ons af welke aanvullende informatie of waarborgen worden gerealiseerd met het invoeren van een vergunning- of registratieplicht voor bemiddelaars, die daadwerkelijk bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van de CCDII. Vanuit het proportionaliteitsbeginsel constateren wij dat een motivering voor de noodzaak hiervan ontbreekt, aangezien voor uitstel van betaling reeds een vergunningsplicht geldt voor de kredietaanbieders. Wij verzoeken om een nadere toelichting op dit punt in de Memorie van Toelichting.

Dat gezegd hebbende, onderschrijven wij uiteraard de keuze voor de lidstaattoptie ter uitzondering van het mkb om de regel- en administratiedruk te verlichten.

2. Visie op platforms

Thuiswinkel.org heeft begrip voor de keuze om het toepassingsbereik van de Wft en van Titel 2a van Boek 7 BW te laten strekken tot elk krediet in de vorm van uitstel van betaling dat via een platform wordt aangeboden. Wij erkennen dat er een onwenselijke onderscheid kan ontstaan waarbij een consument iets direct van het platform koopt of via een verkoper van het platform. Echter is het volgende citaat een kwalijke aanname welke haaks staat op het hoofd economisch doel van een e-commercepartij:

“Platforms hebben bovendien ongeacht welke zaken of diensten worden verkocht op het platform, toegang tot een groot klantenbestand en – in theorie – de financiële draagkracht om consumenten tot impulsaankopen en overconsumptie te bewegen. Zij hebben daarmee juist een verantwoordelijkheid om overkreditering tegen te gaan”. Dit citaat is stigmatiserend en moet in onze optiek worden verwijderd uit de memorie van toelichting.

3. Leeftijdsverificatie

In dit wetsvoorstel is een eigenstandige beleidskeuze gemaakt die niet volgt uit de richtlijn, namelijk dat dit krediet verboden wordt voor minderjarige consumenten. Er is gekozen voor een nationaal verbod omdat uit onderzoek van de AFM blijkt dat minderjarigen zonder toestemming van hun wettelijke vertegenwoordiger op grote schaal gebruik maken van ‘koop nu, betaal later’-diensten. Alhoewel de cijfers van het AFM rapport in twijfel kunnen worden getrokken doordat er ook minderjarige consumenten via BNPL-diensten een vooruitbetaling hebben voltooid, onderschrijven wij het gedachtegoed. Minderjarigen dienen nimmer een krediet aan te kunnen gaan. Maar, om een gelijk Europees speelveld te waarborgen en te voorkomen dat minderjarigen over de grens een krediet aangaan, adviseren wij om de leeftijdsverificatie op Europees niveau te verankeren. Zeker gezien het feit dat de e-commercesector cross-border van aard is, is dit de beste manier om minderjarigen te beschermen tegen het aangaan van kredieten. De ontwikkelingen op het gebied van de Europese eIDAS wetgeving en de mogelijkheden die het biedt in het kade van leeftijdsverificatie kunnen hiervoor als vehikel worden gebruikt. Zeker wanneer je in acht neemt dat de tijdslijnen haast parallel lopen.

4. Behoeftte aan tijdige secundaire wetgeving en toelichting

In de e-commerce sector heerst er veel onduidelijkheid over de nadere invulling van de CCDII. Gezien de relatief korte tijd tot de volledige inwerkingtreding van de wet en de volgende vraagstukken is er tijdig behoefte aan nadere uitleg.

De Memorie van Toelichting vermeldt dat de verificatiegrens voor kredietwaardigheidsbeoordeling in [artikel 113 BGfo] en de grens voor raadpleging van het BKR in [artikel 114BGfo] zullen worden aangescherpt als gevolg van recente inzichten dat ook kleine kredieten tot betalingsachterstanden kunnen leiden en BNPL-diensten onder het toepassingsgebied van de Wft en de richtlijn zijn gebracht. Het is noodzakelijk dat tijdig een invulling wordt gegeven aan wat deze aanscherping inhoudt. Het is van uiterst belang dat er, in lijn met de CCDII en zoals aangekaart in de Memorie van Toelichting, rekening wordt gehouden met de noodzakelijkheid en evenredigheid met de aard, duur, waarde en risico's van het krediet voor de consument. Ook adviseren wij om ruimte te laten voor periodieke controles en **niet** in te zetten op controles op transactieniveau. Bijvoorbeeld in de vorm van een kwartaalcontrole bij bedragen of kredieten hoger dan 250 euro – in lijn met de huidige BKR-registratie. Checks en controles op transactieniveau zal enkel leiden tot een verificatievermoeidheid en maakt werken met een achteraf betaalmethode onwerkbaar. Dit terwijl het ook zeker voordelen met zich meebrengt als 'eerst zien en ontvangen – dan pas betalen' en de mogelijkheid voor mensen met een kleine beurs om timingsverschillen te kunnen gladstrijken tussen inkomsten en uitgaven. Bovendien moet het duidelijk worden wanneer een consument wordt geregistreerd bij het BKR. Is dit bijvoorbeeld bij te late betalingen of bij doorverwijzingen naar een incassobureau? Hoe lang staat een persoon bij het BKR geregistreerd en hoe werkt de de-registratie?

Tevens is er vanuit de sector behoefte aan leidraden over de uitwerking van de wet. De grote verbreding van de reikwijdte van de Wft legt een hoop nieuwe registratie of vergunningsverplichtingen op voor webwinkels en platforms welke volledig nieuw voor hen zijn. Er is behoefte aan meer toelichting over hoe zij dit dienen te volbrengen en welke vereisten er worden gesteld.

Tot slot is er vraag naar nadere toelichting over wat wordt gezien als economisch voordeel in het kader van de bemiddelaarsvergunning- en registratie. Het is onduidelijk op welk criterium er wordt beoordeeld dat het aanbieden van een BNPL-optie leidt tot een economisch voordeel. Dit is bijzonder twijfelachtig in het kader van 7:26 BW wat er de facto toe leidt dat alle online retailers ertoe dwingt een achterafbetaalmethode aan te bieden tegen hogere kosten voor de retailer en deze de kosten niet mag doorberekenen aan de consument.

Conclusie

Thuiswinkel onderschrijft nogmaals het belang van het beter reguleren van consumentenkrediet en de bescherming van minderjarigen. Maar, beargumenteert dat webwinkels **niet** moeten worden aangemerkt als kredietbemiddelaar. Als de wetgever van oordeel is dat dit wel het geval is, vragen wij of het begrip 'economisch voordeel' kan worden toegelicht in de Memorie van Toelichting. Zonder verdere toelichting zal dit tot veel discussie leiden. Ook verzoeken wij de wetgever, gezien de cross-border aard van de e-commerce sector, een leeftijdsverificatie op Europees niveau te verankeren en niet op nationaal niveau te regelen. Wij argumenteren dat het zaak is dat er een neutrale formulering ten aanzien van platforms wordt gehanteerd in de Memorie van toelichting.

Wij sluiten onze input af met de vraag voor secundaire wetgeving en nadere toelichting op de transpositie van de CCDII. Wij verzoeken tijdige toelichting op wat de aanscherping van de BKR-registratie en kredietwaardigheidstoets inhouden. Daarnaast is er nog onduidelijkheid over welke webwinkels waar aan moeten voldoen. De complexe uitleg over uitzonderingen bij verschillende groottes scheppen hierbij onduidelijkheid voor webwinkels die zich op onbekend vaarwater bevinden in relatie tot de Wft. Ook

vernemen wij graag op basis van welke overwegingen is vastgesteld dat het aanbieden van een BNPL-optie als economisch voordeel wordt aangemerkt.

Namens Thuiswinkel wil ik u bedanken voor de mogelijkheid om te reageren op dit zeer complexe stuk wetgeving. Uiteraard houden wij ons van harte aanbevolen om onze bevindingen nader toe te lichten.